

Inaugurarea Institutului Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel“

Un moment semnificativ al marcării Zilei Holocaustului a fost inaugurarea Institutului Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel“. Importanța acordată constituirii acestui Institut a fost reflectată și de marele număr de personalități din viața politică, socială, culturală, academică, din țară și din străinătate, care au ținut să participe la ceremonii. Gestul solemn al dezvelirii plăcii cu numele Institutului, de către doi supraviețuitori români ai Holocaustului - dr. *Liviu Beris*, deportat în Transnistria, și gen. *Oliver Lustig*, fost *haftling* la Auschwitz -, s-a desfășurat în prezența a doi foști președinți ai țării, *Ion Iliescu* și *Emil Constantinescu*, ambii implicați direct în stimularea activității de cunoaștere a adevărilor despre Holocaust, a consilierului prezidențial *Renate Weber*, a ambasadorului statului Israel, *E.S. Rodica Radian Gordon*, a ambasadorului Poloniei, *Jašek Paliszewski*, a însărcinatului cu afaceri al S.U.A., *Mark Teplin*, a deputatului dr. *Aurel Vainer*, președintele F.C.E.R., a reprezentantului Ministerului Culturii și Cultelor, *Virgil Nițulescu* și a fostului ministru al culturii, *Mona Muscă*, unul dintre principalii promotori ai înființării Institutului, a gen. *Mihail Ionescu*, directorul noului Institut, a invitaților de la Muzeul „Yad Vashem“ din Israel, Muzeul Holocaustului din Washington, a membrilor fostei Comisii „Wiesel“, a altor invitați din S.U.A., Franța și Germania, a membrilor conducerii F.C.E.R. și ai comunității evreiești din București.

În cuvântarea de deschidere, gen. *Mihail Ionescu*, a subliniat: „Constituirea Institutului Național pentru Studiarea Holocaustului din România reprezintă unul dintre actele prin care România, guvernul, națiunea română își asumă datoria de dezvăluire și acceptare integrală a trecutului său istoric, cu tot ceea ce a însemnat el, bun or mai puțin bun“. Domnia-sa a ținut să scoată în evidență faptul că Institutul „nu este un așezământ științific al

comunității evreiești din România... ci, mai întâi de toate, un institut științific prin care întreaga națiune română își propune să cerceteze și înfățișeze - pe liniile așezate anul trecut de *Raportul Wiesel* privind Holocaustul - propriul trecut național... experiența tragică a întregii națiuni române și suferințele indescriptibile ale unei părți a ei, pentru ca, prin lecțiile învățate, să știe să evite repetarea ei“. Gen. *Ionescu* a mulțumit F.C.E.R. și Fundației „Caritatea“, care au pus la dispoziție clădirea noului Institut.

Consilierul prezidențial *Renate Weber* a caracterizat constituirea Institutului ca o continuare firească a ceea ce și-a asumat România când a decis crearea Comisiei Internaționale de Studiere a Holocaustului și când a aderat la Task Force, organismul internațional care se ocupă de cercetarea problemelor Holocaustului și cunoașterea

lor de către noile generații. Acest Institut este necesar, deoarece societatea românească are nevoie să cunoască istoria, așa cum a fost ea - a mai declarat domnia-sa.

Vorbind în numele Ministerului Culturii și Cultelor, *Virgil Nițulescu* a relevat importanța valențelor educaționale ale Institutului, atrăgând atenția că, după escamotarea faptelor și ascunderea adevărului cu privire la tragedia poporului evreu din România în cel de-al doilea război mondial, a sosit momentul restabilirii adevărului.

E.S. Rodica Radian Gordon, ambasadorul Statului Israel, a

adevărilor legate de suferințele evreilor din România din perioada Holocaustului. Domnia-sa a mulțumit tuturor factorilor politici care au contribuit la realizarea acestui institut - celor doi foști președinți ai României, *Emil Constantinescu* și *Ion Iliescu*, actualului președinte *Traian Băsescu* și premierului *Călin Popescu Țăriceanu*. Nașterea Institutului, printr-o Hotărâre de Guvern a României, demonstrează implicarea directă a statului român pentru ca această pagină tragică din istoria României să fie cunoscută și inclusă în procesul educativ. Vorbitorul a arătat că atribuirea de către F.C.E.R. și Fundația „Caritatea“ a imobilului în care va funcționa Institutul demonstrează că, indiferent de nevoile Federației, cele două organisme au înțeles să subscrie unei astfel de acțiuni. Dr. *Aurel Vainer* a asigurat conducerea Institutului de disponibilitatea F.C.E.R. de a fi împreună cu ea în îndeplinirea importanței sale misiuni - științifice, istorice și educaționale.

Istoricul *Paul Shapiro* (Muzeul Holocaustului din Washington) a arătat, la rândul său, că România mai plătește tribut și astăzi faptului că nimicirea evreilor și romilor a fost un subiect tabu în timpul comunismului, că prin minciună și fals s-a ajuns la negarea Holocaustului. În sfârșit, *Avner Şalev*, directorul Muzeului „Yad Vashem“ din Israel, a promis tot sprijinul pentru activitatea noului Institut.

După terminarea ceremoniei de inaugurare, publicul a putut vedea un montaj despre cum va arăta Institutul după ce va fi amenajat.

apreciat că, în ultimii doi ani de la crearea Comisiei „Wiesel“, „România a făcut o serie de pași semnificativi în ce privește asumarea răspunderii istorice pentru crimele regimului Antonescu și pentru perpetuarea memoriei victimelor prin declararea Zilei naționale de comemorare a Holocaustului“.

Ambasadorul Poloniei, *Jašek Paliszewski*, a cărui țară deține președinția Task Force International, a subliniat contribuția pe care România, prin acest nou institut, o va putea aduce la extinderea spre est a activității Task Force, relevând rolul și implicarea societății civile în procesul de cunoaștere a istoriei Holocaustului.

Mark Teplin, însărcinatul cu afaceri al Ambasadei S.U.A. la București, a declarat că prin crearea Institutului „s-a deschis ușa spre istoria reală a Holocaustului din România, falsificată de comunism și care a avut de suferit în urma indifferenței“.

Deputatul dr. *Aurel Vainer*, președintele F.C.E.R., a subliniat, de asemenea, importanța inaugurării acestui Institut, pentru cunoașterea

IASI Ziua Holocaustului – sub semnul deschiderii noului CENTRU DE STUDII EBRAICE

Anul acesta, la Iași, marcarea pentru a doua oară a Zilei Naționale a Holocaustului din România a căpătat o conotație specială. Ceremoniile de rememorare a celor întâmplate în anii Holocaustului și a victimelor acelei perioade negre din viața comunității evreiești din Moldova au fost urmate de un moment mult așteptat, inaugurarea oficială a Centrului de Studii Ebraice de la Facultatea de Istorie a Universității „Al. I. Cuza“ din Iași. Centrul este „copilul de suflet“ al ministrului român de externe, *Mihai Răzvan Ungureanu*, el însuși cunosător al problemelor iudaice din care și-a și dat doctoratul și care a fost practic gazda acestui eveniment. La principalele momente din ziua de 9 octombrie, de la Iași, au participat reprezentanți de frunte ai autorităților centrale și locale, ing. *Pincu Kaisermann*, președintele comunității evreiești, împreună cu membrii comunității, precum și o serie de invitați de marcă din țară și din străinătate. Din lista foarte lungă a acestora îi menționăm pe Marele Rabin *Menachem Hacohen*, *E.S. Rodica Radian Gordon*, ambasadorul Statului Israel în România, deputat dr. *Aurel Vainer*, președintele F.C.E.R., dr. *Liviu Beris*, vice-președintele A.E.R.V.H., Rabinul *Andrew Baker*, de la American Jewish Committee, *Daniel S. Mariaschin*, director executiv al „B'nai B'rith International“, *Warren Miller*, de la Agenția Americană de păstrare a moștenirii iudaice din străinătate, *Avner Şalev*, directorul Memorialului „Yad Vashem“ din

Israel, și *Irena Steinfeld*, de la același institut, *Radu Ioanid* și *Paul Shapiro*, de la Muzeul Holocaustului din Washington, *Jacques Fredj*, directorul Centrului de Documentare a problemelor evreiești din Paris, *Guy Broc*, reprezentantul M.A.E. francez, *Amos Herman*, președintele Centrului Educațional al Agenției Evreiești din Israel. De asemenea, au fost prezenți *Tova Bin Nun*, directorul Fundației „Caritatea“, cercetători și istorici, membri ai fostei Comisii Internaționale pentru Studiarea Holocaustului din România, în frunte cu gen. *Mihail Ionescu*, directorul noului Institut Național pentru Studiarea Holocaustului din România, *Felicia Waldmann*, de la Centrul de Iudaism din București.

Ceremoniile au început la Monumentul Victimelor Pogromului de la Iași, din 28-29 iunie 1941, din fața Sinagogii, cu un moment de reculegere cerut de președintele comunității ieșene, ing. *Pincu Kaisermann*, și aprinderea a șase lumânări de către o serie de personalități prezente - *Mihai Răzvan Ungureanu*, Marele Rabin *Menachem Hacohen*, deputat dr. *Aurel Vainer*, președintele F.C.E.R., *E.S. Rodica Radian Gordon*, ambasadorul Statului Israel în România, Rabinul *Andrew Baker* și prefectul de Iași, *Vasile Radu Priseacaru*. Au fost apoi depuse coroane din partea ministrului de externe *Mihai Răzvan Ungureanu*, a Comunității Evreiești din Iași, Prefecturii, Consiliului județean și Primăriei orașului. Ceremoniile au luat sfârșit cu o rugăciune rostită de Marele Rabin *Menachem Hacohen*. A urmat apoi un moment de reculegere la

Mihai Răzvan Ungureanu:
„Mi s-a împlinit un vis“

gropile comune de la Cimitirul Nou din Păcurari.

Inaugurarea Centrului de Studii Ebraice s-a desfășurat în prezența unui public numeros și a presei, în maiestuoasă sală a Senatului Universității „Al. I. Cuza“ din Iași. Ceremonia a constituit concretizarea unui vechi deziderat al universitarilor ieșeni. În discursurile lor, rectorul universității, prof. *Dumitru Oprea* și decanul Facultății de Istorie,

Alexandru Florin Platon, au subliniat importanța unui astfel de centru pentru cunoașterea nu numai a istoriei evreilor din zonă, ci și a relațiilor și influențelor reciproce ale populației evreiești și românești și a contribuției evreilor la dezvoltarea social-culturală a Moldovei.

În cuvântul său, ministrul *Mihai Răzvan Ungureanu*, vorbind în calitate de membru al corpului academic, a calificat inaugurarea Centrului drept o mare victorie. „Se încheie un ciclu istoric, de-aici a pornit răul, de-aici pornește binele“, a spus domnia-sa, făcând aluzie la trecutul universității de unde s-a lansat ideologia mișcărilor extremiste, antisemite și legionare. De aceea, el a calificat ceremonia drept „reparatorie și de inițiere“. *Mihai Răzvan Ungureanu* a mulțumit tuturor personalităților din țară și din străinătate, prezenți la

ceremonie, care au depus eforturi, au luptat și au oferit un sprijin moral și material pentru a pune pe picioare acest Centru. „Mi s-a împlinit un vis, putea fi mai repede, dar și așa e bine“, a declarat mai târziu, pentru R.E., *Mihai Răzvan Ungureanu*, care a precizat că Centrul nu se va ocupa numai de problema Holocaustului, ci și de istoria evreilor din toată zona, inclusiv Bucovina și Basarabia. Există un mare interes din partea tinerilor specialiști români față de problemele iudaismului, ne-a mai spus domnia-sa.

În cuvântul său, *Avner Şalev* („Yad Vashem“), a arătat că în cadrul Centrului, eforturile educaționale sunt extrem de importante, dar mai importantă este influența neformală ce va emana de la tinerii care studiază aici și care vor putea povesti celorlalți despre istoria evreilor și adevărurile legate de iudaism. Pentru *Paul Shapiro* (Muzeul Holocaustului din Washington), faptul că Centrul de Iudaism a fost înființat la Iași are o importanță deosebită, deoarece tocmai această universitate a fost centrul antisemitismului antebelic.

Deputatul dr. *Aurel Vainer*, președintele F.C.E.R., a vorbit despre perioada grea prin care au trecut evreii în timpul Holocaustului, dar și despre bucuria de a trăi momentul marcării pentru a doua oară a Zilei Holocaustului și de a participa „la botezul fără preot, dar cu un rabin, al Centrului de Studii Ebraice“.

Marele Rabin *Menachem Hacohen* a menționat cele trei ipostaze ale lașului pentru evrei: cel de oraș al culturii și civilizației evreilor și loc important al mișcării hasidice cel al „Trenurilor morții“, pogromurilor și al uitării acestora și ziua de astăzi, care semnifică orașul viitorului, important nu atât pentru evrei, ci pentru români, care prin aceasta pășesc în lumea liberă.

După ceremonia inaugurării, au urmat dezbateri în cadrul unei mese rotunde cu tema „Holocaustul din România: memorie, istorie, receptare“ și vernisajul expoziției omagiale „Şoah“ la Casa Pogor.

Pagină realizată de EVA GALAMBOS

Urmare din pag. 1 careia a fost elementul esențial de supraviețuire și de menținere a iudaității timp de 2000 de ani când ne-am aflat în Diaspora.

Dar în octombrie am comemorat și Ziua Holocaustului. A fost cea de-a doua aniversare oficială a acesteia, obținută cu multă trudă, prin efortul nostru și al celor care ne-au sprijinit și în țară și în afară, evrei și neevrei, oameni simpli și oameni politici români care au înțeles de ce trebuie să existe această zi, benefică nu numai pentru noi, evreii, care ne cinstim și ne amintim astfel de morții noștri, dispăruți în condițiile cumplite ale Holocaustului, dar și pentru prietenii noștri români cu care conviețuim și care, recunoscând această zi, vor putea începe cu demnitate o pagină nouă în istoria lor. Numeroase manifestări au marcat

O toamnă încărcată de semnificații

această zi de 10 octombrie, atât în Capitală, cât și în provincie. La București, președintele *Traian Băsescu* și premierul *Călin Popescu Țăriceanu* au depus coroane de flori la Monumentul Holocaustului din curtea Templului Coral și, la invitația conducerii F.C.E.R. și a Marelui Rabin *Menachem Hacohen*, au vizitat sinagoga.

Au existat și alte momente semnificative - inaugurarea Institutului Național pentru Studiarea Holocaustului din România, salutată de importanți factori politici care și-au adus contribuția la realizarea acestuia, sau vernisajul expoziției „Viața în umbra morții“, o evocare tragică de către artiștii evrei, mulți dintre ei aflați în lagăre, a momentelor dramatice prin care au trecut concetățenii lor în timpul Holocaustului din România. Simpozioane organizate în școli sau la Muzeul de Istorie al orașului București, vizite ale elevilor la expoziția menționată și alte manifestări au punctat la București această zi. La Iași, a fost deschis Centrul de Studii Ebraice al Universității „Al. I. Cuza“. Inițiativa organizării acestuia a aparținut ministrului român de externe, *Mihai Răzvan Ungureanu*, gazda evenimentului, la care au participat numeroase personalități importante din țară și din străinătate. În alte orașe din țară - Bacău, Brăila, Brașov, Botoșani, Cluj, Rădăuți, Tg. Mureș, Târgoviște ș.a. - au fost organizate simpozioane, conferințe, cu participarea elevilor și cadrelor didactice, a conducerilor comunităților evreiești locale, s-au vizitat sinagogi și muzee.